

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL DIRECTIONS OF FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF HIGHER AGRICULTURAL EDUCATION INSTITUTIONS.

R. PETRUCH, assistant of Department of social - humanitarian disciplines separated subdivision of NULES of Ukraine "Nizhyn agrotechnical Institute"

Summary. *The article was devoted to aspects of developing methods of formation of communicative competence of future teachers of higher agricultural education institutions. They are studying for the master's program "Pedagogy of higher school". The pedagogical terms should make to the effective formation of communicative abilities of students. The results of the analysis of the pedagogical process of training of masters of degree of speciality were given «Pedagogy of higher school». Certainly, that a purposeful forming of communicative competence of future agricultural lecturers must be carried out for such organizational-methodical directions: system-consistent practice of interactive pedagogical technologies by mastering postgraduates academic disciplines of master program; organization of professional-pedagogical training of lectures on the principles of technologies contextual learning; attracting of master's students an elective course acquirements «Skills of pedagogical communication». Ascertainning of the need to develop a detailed methodology for the development of communicative competence of future masters.*

Key words: *communicative competence, postgraduate, lecture, agrarian higher educational institution, technology, organizational and methodological direction*

УДК 37.013.42:377:005.336.2

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ДІЄВОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

О. М. ПРОХОРЧУК, асистент кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій у освіті, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація. *У статті розглянуто результати експериментальної перевірки дієвості методики формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки.*

Ключові слова: *дослідницька компетентність соціальних педагогів, критерії, показники, педагогічні умови, фактори, рівні сформованості, результати впровадження*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Прийняття Рамки кваліфікацій, а також нового Закону "Про вищу освіту" передбачають апровадження компетентнісного підходу до підготовки фахівців вищою школою.

Компетентність трактується Законом України "Про вищу освіту" [1], як – "динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних ціннос-

© О. М. Прохорчук, 2016

тей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти...". Таким чином підготовка соціальних педагогів зважаючи на вищезазначене вимагає суттєвої модернізації педагогічного процесу на ідеях компетентнісної концепції.

Аналіз останніх досліджень із проблеми. На теренах України проблемами професійної підготовки соціальних педагогів займаються такі вітчизняні учені: Міщик Л., Васюк О., Лапа О., Кубіцький С., Безпалько О., Малько А., Капська А., Зверева І., Міхеєва О., Манохіна І., та інші. На сьогоднішній день в Україні бакалаврів соціальної педагогіки готують понад 40 навчальних установ. Аспекту формування дослідницької компетентності студентів присвячено чимало праць, зокрема таких науковців як: Губайдулін А., Костянтинів В., Голуб Л., Сотник В., Шабанова Ж., Борисова З., Аграрова О. та інші.

Метою статті є висвітлення результатів впровадження авторської методики формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. На нашу думку формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки це – спеціально вибудований навчальний процес набуття бакалаврами соціальної педагогіки, здатності на достатньому рівні досліджувати явища об'єктивної реальності, використовуючи наукові соціально-педагогічні методи отримувати відносно достовірні дані про неї, і презентувати отримані результати для суспільного загалу.

У процесі дослідження нами було обґрунтовано провідні педагогічні умови формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки, а саме: створення дослідницького середовища; залучення студентів до додаткових форм навчання; уведення наукового компонента в усі дисципліни курсу; позитивна мотивація до проведення дослідження.

Провідними факторами формування дослідницької компетентності соціальних педагогів було визначено такі: практика соціальних педагогів; здібності і природні задатки щодо дослідницької діяльності; позитивна мотивація проведення дослідницької роботи; організація навчально-дослідної роботи на етапі навчання бакалаврів; педагогічні технології, що використовуються при підготовці бакалаврів; оволодіння курсом "Основи соціально-педагогічних досліджень"; перспективи навчання у магістратурі; наявність технічних засобів; досвід дослідницької діяльності, отриманий до університета; викладацький хист; дослідницька кваліфікація виладача; наявність науково-дослідного співтовариства; наявність навчально-дослідницького середовища.

Методом експертного оцінювання було визначено вагомість і критерії сформованості дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки, а саме: мотиваційний критерій (1,77 балів); інформаційний (1,76 балів), технологічний (1,75 балів), особистісний критерії (1,67 балів), де бали присвоювалися як сукупність балів показників які визначили експерти для кожного з них.

Визначення рівня сформованості дослідницької компетентності студентів проводилося шляхом експертного оцінювання студентів і проходження ними тестів, усереднена оцінка кожного показника сумувалася з іншими і таким чином визначався рівень сформованості дослідницької компетентності (Табл. 1)

Таблиця 1.
Приклад розрахунку сформованості дослідницької компетентності

Критерії	Показники			Сумма
мотиваційно-ціннісний	0,26	0,66	0,56	1,48
організаційний	0,38	0,45	0,46	1,29
практично-діяльнісний	0,62	0,23	0,25	1,1
особистісно-рефлексивний	0,53	0,51	0,22	1,26

Таблиця 2.
Градація рівнів сформованості дослідницької компетентності

Межі інтегральних оцінок	Рівень сформованості дослідницької компетентності студентів	Якісна оцінка рівнів сформованості дослідницької компетентності студентів
1,00- 1,67	I (низький)	Особистісно-рефлексивний
1,68-3,42	II (середній)	Практично-діяльнісний
3,43-5,18	III (достатній)	Організаційний
5,19-7,00	IV (високий)	Мотиваційно-ціннісний

Підсумувавши усі бали виходить оцінка 5,13., як видно з аналізу оцінювання найкраще сформований мотиваційно-ціннісний компонент, а також організаційний що дало у підсумку достатній рівень досягнень.

Впродовж 2014-2015 років у Національному університеті біоресурсів і природокористування, Міжрегіональній академії управління персоналом, Чернігівському національному педагогічному університеті ім. Шевченка, Хмельницькому національному університеті проводився педагогічний експеримент.

Відповідно до плану проведення формувального експерименту, мало місце здійснення трьох послідовних етапів, а саме:

1. Оцінювання рівнів сформованості дослідницької компетентності студентів досліджуваних груп до початку експерименту.
2. Вплив експериментальної методики.
3. Оцінювання рівнів сформованості дослідницької компетентності студентів піддослідних груп після експерименту.

Експериментальні і контрольні групи групувалися за принципом "попарного відбору": за визначеними ознаками (паралельна група потоку, результати навчання) і з них відбиралися дві, які за визначеними параметрами були приблизно однаковими. Окреслений підхід до формування експериментального і контрольного масиву мав на увазі, що групи, які беруть участь у експерименті, є однорідними.

Всього було охоплено 402 респондента, з них 205 осіб, з якими проводилася розроблена нами методика формування дослідницької компетентності, і 197 осіб в якості контрольних груп.

Метою формувального експерименту ми зазначили таким чином: експериментально перевірити (спростувати або підтвердити) гіпотезу про те, що формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки підвищиться, якщо оволодіння дисциплінами буде здійснюватися з використанням методики проблемно-розвивального навчання, методу проектів та цілеспрямованого і системного формування в студентів здатності до дослідницької діяльності шляхом проходження факультативного курсу "Основи соціально-педагогічних досліджень", а також проходячи підготовку у "Школі молодого дослідника".

У результаті проведеного педагогічного експерименту нами було визначено відсоткове співвідношення розподілу студентів у табл. 3

Табл 3.

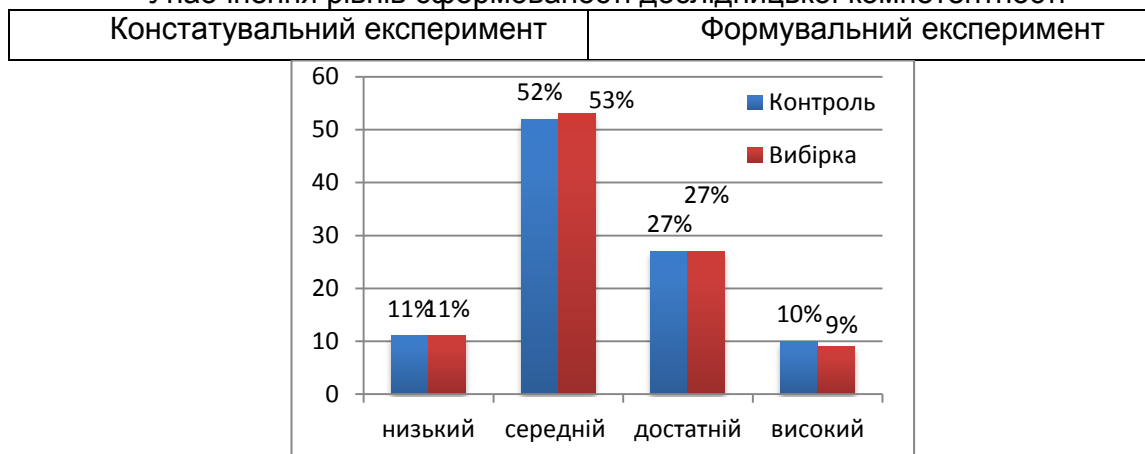
Співвідношення студентів за рівнями сформованості дослідницької компетентності у %

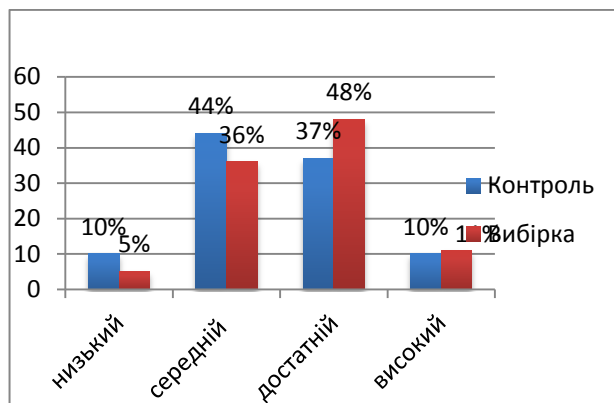
Досліджувані групи	Рівні сформованості дослідницької компетентності							
	Низький рівень		Середній рівень		Достатній рівень		Високий рівень	
Контрольні групи	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.
		11%	10%	52%	44%	27%	37%	10%
Експериментальні групи	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.	Кон.	Фор.
	11%	5%	53%	36%	27%	48%	9%	11%

Примітка: після проведення констатувального зрізу – Кон.; після проведення формувального експерименту - Фор.

Таблиця 4.

Унаочнення рівнів сформованості дослідницької компетентності

Як видно з таблиці 4 загальна частка студентів з якими проводилася експериментальна методика і які мають низький рівень зменшилася на 6%, середній на 17%, і мають відчутний приріст достатнього рівня сформованості аж на 21%, високий рівень залишився без змін, високий рівень мав приріст у 2 % від загальної кількості задіяних у експерименті студентів.

Натомість у контрольних групах з якими експериментальна методика не впроваджувалася, але які мали тісну комунікацію з вибірковими групами співвідношення студентів з низьким рівнем зменшилося на 1%, середнім рівнем зменшилося на 8%, натомість студентська частка з достатнім рівнем зросла на 10%, в той час, високий рівень, практично не змінився.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, можемо стверджувати, що зреалізована нами методика дає відчутний приріст рівня сформованості дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки.

Перспективою подальших досліджень у нашому випадку є розробка і впровадження методики формування дослідницької компетентності яка б дозволила збільшити відсоток студентів у яких рівень сформованості дослідницької компетентності знаходиться на високому рівні.

Література

1. Закон України "Про вищу освіту": документ 2984-14 : остання редакція від 22.05.2008 : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Електронні дані. – Режим доступу : [http : // zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14).

REFERENCES

1. Zakon Ukraini "Pro vishhu osvitu": dokument 2984-14 : ostannya redakciya vid 22.05.2008 : oficijnij veb-sajt [Elektronnij resurs] / Verhovna Rada Ukraini. – Elektronni dani. – Rezhim dostupu : [http : // zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2984-14).

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА ЭФЕКТИВНОСТИ МОДЕЛИ ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ БАКАЛАВРОВ СОЦИАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

О. М. ПРОХОРЧУК, ассистент кафедры социальной педагогики и информационных технологий в образовании, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

Аннотація. В статті розглянуті результати експериментальної перевірки ефективності методики формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки в процесі професійної підготовки.

Ключеві слова: дослідницька компетентність соціальних педагогів, критерії, показателі, педагогічні умови, фактори, рівні сформованості, результати впровадження

EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE EFFICIENCY MODEL FOR BUILDING RESEARCH COMPETENCE BACHELOR OF SOCIAL PEDAGOGY DURING TRAINING

A. PROHORCHUK, assistant department of social education and information technologies in education, national university life and environmental of Ukraine

Summary. In the article the results of experimental verification methods formation of research competence Bachelor of Social Pedagogy in the training.

Keywords: research competence of social pedagogs, criteria, indicators, pedagogical conditions, factors, levels of results implementation

УДК 37.03:379

ЗМІСТОВНЕ ДОЗВІЛЛЯ УЧНІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ

І. Г. РОЩІН, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, ВП «МФ КНУКіМ»

Анотація. У статті розглянуто способи проектування змістовного дозвілля учнів загальноосвітніх навчальних закладів, реалізація якого сприятиме не лише відпочинку, а й особистісному всебічному розвитку. Розкрито підходи до класифікації дозвілля за змістом і призначенням.

Ключові слова: змістовне дозвілля учнів, дозвіллева діяльність, дозвілля, всебічний розвиток, проектування змістовного дозвілля

Постановка проблеми в загальному вигляді. Молодь завжди виступає найважливішим інтелектуальним ресурсом і професійним резервом суспільства. Сьогодні частка молоді становить близько 30% населення України, тому її слід розглядати як домінуючий чинник розвитку держави. З огляду на це, одним з провідних чинників, що визначає подальшу перспективу українського суспільства, є змістовне наповнення діяльності молоді в особистісно-професійному та побутовому аспектах життя. Зіставляючи цінність робочого і вільного часу, західні вчені роблять висновок про те, що сучасне розвинуте суспільство стає все більше суспільством вільного часу. Для такого твердження, на їх думку, є всі підстави, пов'язані з науково-технічним прогресом двадцятого століття: об'єктивно збільшується обсяг вільного часу, в інформацій-

© І. Г. Рошчін, 2016